

COVID-19 a grypa – czego boimy się bardziej?

Znak jakości przyznany CBOS przez
Organizację Firm Badania Opinii i Rynku na rok 2023

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

Po dwóch latach od nadania przez WHO oficjalnej nazwy COVID-19 chorobie wywoływanej przez nowego koronawirusa, lockdownach i innych nefarmaceutycznych interwencjach mających na celu spowolnienie rozprzestrzeniania się wirusa, a przede wszystkim po opracowaniu szczepionek i masowej akcji szczepień, SARS-CoV-2 zaczyna być traktowany jak inne wirusy powodujące u ludzi choroby dróg oddechowych. Poziom obaw związanych z możliwością zarażenia się koronawirusem monitorujemy regularnie od marca 2020 roku. Pytanie, czy respondent osobiście boi się zarażenia koronawirusem, powtórzyliśmy także w lutowym badaniu¹. Luty to miesiąc, w którym w Polsce na ogół notujemy najwięcej zachorowań na grypę i infekcje grypopodobne. Dodatkowo zatem, w celu porównania, w ostatnim badaniu zadaliśmy także pytanie o obawy związane z możliwością zarażenia się grypą.

W lutym zakażenia koronawirusem obawia się niespełna jedna trzecia (32%) dorosłych Polaków, przy czym jedynie 7% badanych stwierdziło, że bardzo się tego boi, a dwie trzecie (67%), że zarażenia się nie boi, przy czym ta grupa dzieli się niemal na pół – na tych, którzy w ogóle się nie boją (34%), i tych, którzy deklarują, że raczej nie mają takich obaw (33%). W porównaniu z deklaracjami ze stycznia odsetek osób niebojących się zarażenia koronawirusem wzrósł o 6 punktów procentowych, a o 7 punktów zmniejszyła się grupa obawiających się zakażenia. Tym samym – po styczniowym wzroście – deklarowane obawy powróciły do poziomu z grudnia ub.r.

Warto dodać, iż w kolejnych latach pandemii – mimo okresowych wahań związanych przede wszystkim z liczbą stwierdzonych przypadków zakażenia SARS-CoV-2 – wśród dorosłych Polaków wyraźnie widoczne jest obniżanie się poziomu obaw związanych z możliwością zarażenia się koronawirusem. W szczególności zaś warto podkreślić, iż od marca 2022 roku zarażenia koronawirusem obawia się już mniejszość dorosłych Polaków, natomiast od marca 2020 do maja 2021 roku takie obawy deklarowała wyraźna większość pytaných. Z podwyższonym poziomem obaw mieliśmy także do czynienia w grudniu 2021 roku i styczniu roku 2022 (zob. rysunek 1).

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (394) przeprowadzono w ramach procedury mixed-mode na reprezentatywnej imiennej próbie pełnoletnich mieszkańców Polski, wylosowanej z rejestru PESEL.

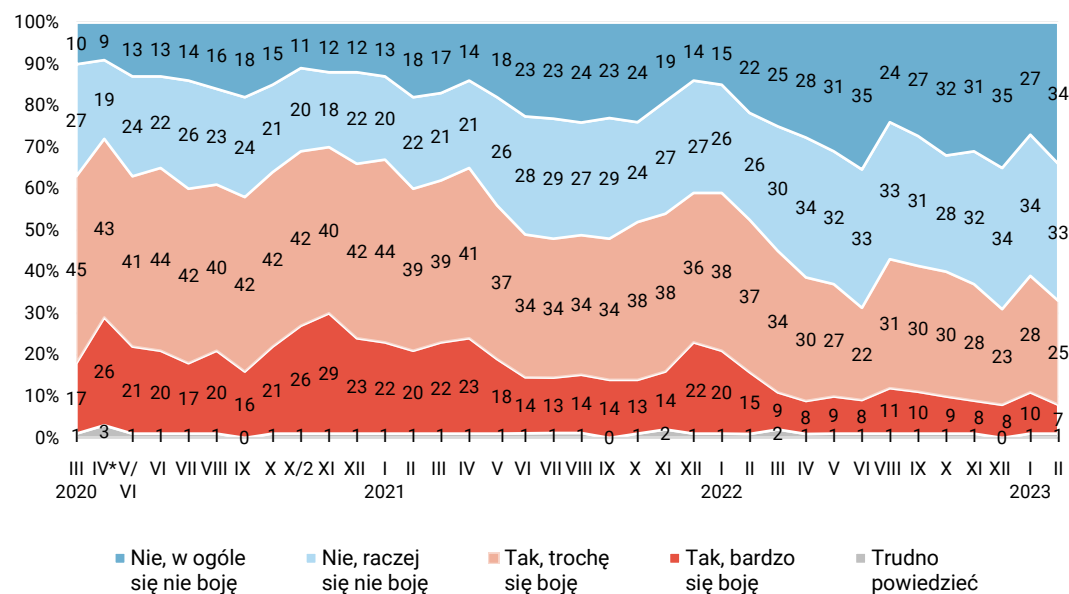
Każdy respondent wybierał samodzielnie jedną z metod:

- wywiad bezpośredni z udziałem ankietera (metoda CAPI),
- wywiad telefoniczny po skontaktowaniu się z ankieterem CBOS (CATI) – dane kontaktowe respondent otrzymywał w liście zapowiednim od CBOS,
- samodzielne wypełnienie ankiety internetowej (CAWI), do której dostęp był możliwy na podstawie loginu i hasła przekazanego respondentowi w liście zapowiednim od CBOS.

We wszystkich trzech przypadkach ankieta miała taki sam zestaw pytań oraz strukturę. Badanie zrealizowano w dniach od 6 do 19 lutego 2023 roku na próbie liczącej 982 osoby (w tym: 58,4% metodą CAPI, 25,9% – CATI i 15,7% – CAWI).

CBOS realizuje badania statutowe w ramach opisanej wyżej procedury od maja 2020 roku, w każdym przypadku podając proporcję wywiadów bezpośrednich, telefonicznych i internetowych.

RYS. 1. Czy Pan(i) osobiście boi się zarażenia koronawirusem?

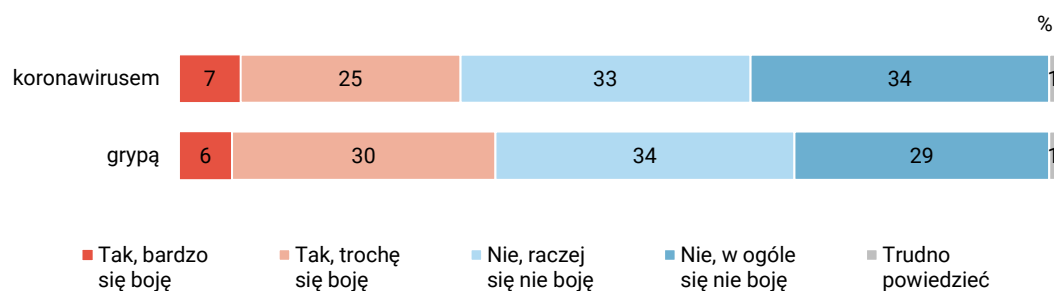

* Badanie przeprowadzona w trakcie lockdownu na próbie internautów

W lutym więcej dorosłych Polaków zadeklarowało, że osobiście boi się zarażenia grypą niż koronawirusem (36% wobec 32%), przy czym odsetki deklarujących bardzo duże obawy są w obu przypadkach zbliżone (odpowiednio 6% i 7%). Analogicznie – więcej respondentów deklaruje, że nie boi się zarażenia koronawirusem niż grypą (67% wobec 63%). Także w przypadku deklaracji całkowitego braku lęku przed zakażeniem (34% w odniesieniu do koronawirusa i 29% w przypadku grypy) widać, że obecnie w odbiorze opinii społecznej grypa stanowi większe zagrożenie zdrowotne niż koronawirus.

Warto dodać, iż nie ma badanych, którzy zadeklarowaliby, że bardzo boją się jednego wirusa, a w ogóle nie boją się drugiego. Obu wirusów bardzo boi się co dwudziesty pytany (5%), a w ogóle nie boi się żadnego 26% ogółu respondentów.

RYS. 2. Czy Pan(i) osobiście boi się zarażenia:

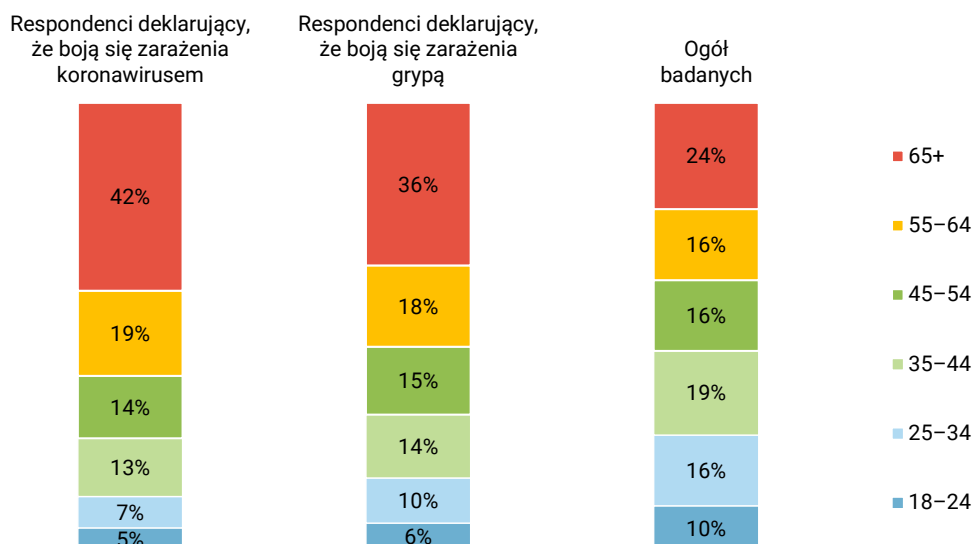
Wielozmiennowe analizy statystyczne wskazują, iż deklaracje dotyczące obaw przed zarażeniem oboma wirusami najbardziej różnicuje wiek badanych (zob. tabele aneksowe). Znacznie częściej niż młodszy badani zarażenia obawiają się osoby w wieku 65+ (po 56%), a w szczególności najstarsza część tej grupy wiekowej, czyli badani mający co najmniej 75 lat (67% deklaruje lęk w przypadku koronawirusa i 57% w przypadku grypy – zob. tabelę 1). Ponadto w najstarszej grupie wiekowej (tzn. wśród osób w wieku 65+, a w szczególności wśród respondentów w wieku 75+) zauważyć można, że najwyższe nasilenie lęku przed zarażeniem się koronawirusem deklarowane jest nieco częściej niż bardzo duże obawy przed zarażeniem grypą. Całkowity brak obaw przed zarażeniem się koronawirusem znacznie częściej niż starsi deklarują badani w wieku 18–34 lata. Ponadto osoby mające mniej niż 35 lat znacznie częściej twierdzą, iż w ogóle nie boją się zarażenia koronawirusem, niż deklarują całkowity brak obaw przed zarażeniem grypą. Takie zróżnicowanie obaw w zależności od wieku jest dość zrozumiałe, gdyż z doniesień medialnych wynika, iż ciężkie przypadki COVID-19 oraz zgony nim spowodowane najczęściej zdarzają się, gdy wirusem SARS-CoV-2 zarażone zostały właśnie starsze osoby, natomiast w przypadku młodych infekcja relatywnie często przebiega bezobjawowo. Na grypę natomiast często chorują także ludzie młodzi, w tym dzieci i młodzież.

TABELA 1

Czy Pan(i) osobiście boi się zarażenia:		Wiek respondentów w latach						
		18–24	25–34	35–44	45–54	55–64	65–74	75+
		procentowanie w kolumnach						
– koronawirusem	Tak, bardzo się boję	0	2	2	4	8	14	27
	Tak, trochę się boję	17	11	20	23	30	37	40
	Nie, raczej się nie boję	38	39	40	36	26	31	16
	Nie, w ogóle się nie boję	44	48	37	35	33	19	16
	Trudno powiedzieć	0	1	1	2	3	0	1
– grypą	Tak, bardzo się boję	2	3	3	3	4	11	23
	Tak, trochę się boję	22	21	22	31	39	45	34
	Nie, raczej się nie boję	42	39	41	34	32	26	23
	Nie, w ogóle się nie boję	35	37	33	31	24	18	18
	Trudno powiedzieć	0	1	0	1	1	1	1

Kumulacja obaw związanych z zarażeniem się oboma wirusami w starszej grupie wiekowej widoczna jest także, gdy porównany strukturę wiekową obawiających się zarażenia koronawirusem i grypą ze strukturą wiekową ogółu badanych. O ile osoby w wieku 65+ stanowią niespełną jedną czwartą (24%) ogółu respondentów, to wśród deklarujących obawy o zarażenie się koronawirusem jest ich 42%, a wśród obawiających się zarażenia grypą – 36%. Wśród obawiających się zarażenia oboma wirusami minimalnie w porównaniu z populacją ogółu dorosłych nadreprezentowana jest także grupa wiekowa 55–64 lata, natomiast mniej niż wśród ogółu badanych jest osób w wieku 18–44 lata (zob. rysunek 3).

RYS. 3. Struktura wiekowa obawiających się zarażenia koronawirusem i grypą na tle ogółu badanych

Widoczny w wynikach badania wyższy niż przeciętny poziom obaw wśród emerytów oraz osób z wykształceniem podstawowym lub gimnazjalnym i wśród respondentów co najmniej raz w tygodniu uczestniczących w praktykach religijnych (zob. tabele aneksowe) wynika bezpośrednio z wieku badanych należących do tych grup społecznych.

Mimo iż zarażenia oboma wirusami częściej boją się kobiety niż mężczyźni, to różnice pomiędzy płciami w większym stopniu widoczne są w przypadku grypy (42% wśród kobiet i 31% wśród mężczyzn) niż koronawirusa (35% wśród kobiet i 28% wśród mężczyzn). Całkowity brak obaw w przypadku obu wirusów częściej natomiast deklarują mężczyźni niż kobiety (odpowiednio 37% wobec 31% w przypadku koronawirusa i 32% wobec 26% w przypadku grypy).

W lutym więcej dorosłych Polaków zadeklarowało, że osobiście boi się zarażenia grypą niż koronawirusem (36% wobec 32%). Najstarsi respondenci, od 65 roku życia, jako jedyna grupa wiekowa częściej boją się, niż nie boją zarażenia oboma wirusami, a ponadto w tej grupie badanych koronawirus budzi większy lęk niż grypa.

Opracowała

Barbara Badora